HONEYCOMB 4/1 (January 2003): 30–38

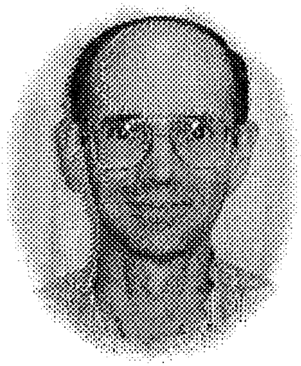

The Value of Wise Rabbits

Douglas SHAW

Introduction

All theology depends on discerning, reflecting upon, and responding to the evidence of God's work in every place and time, even where Jesus is not yet known as Lord. This approach is endorsed by all major branches of the Christian church.[1] All cultures have values that can be both affirmed and challenged. Christians, seeking to live out the transforming values of the Kingdom, can respond to other value systems with a word of understanding and appreciation, a word of criticism and judgment, and a word of hope of transformation[2]. However, Christians, especially those from other

---

This article is extracted from the author's Open University Master of Arts (Missiology) dissertation entitled "Wise Rabbits and the Kingdom of God," written in 1994 at All Nations Christian College in the United Kingdom.

[1]The *Lausanne Covenant* endorses imaginative pioneering methods to relate evangelism to culture. In Christian witness to Buddhists, all attempts to find indigenous illustrations to communicate theological truth are encouraged (LCWE 1980:9, 25). *Ad Gentes* asks us to uncover with gladness and respect those seeds of the Word hidden among other cultures (Flannery 1975).

[2]King 1978:27.

cultures, must first clarify their own values and allow others the power to decide their own values.[3]

A process of critical contextualization is needed. Syncretism results from an approach where an existing value system is uncritically accepted or replaced by a foreign value system.[4] This critical contextualization must stress the centrality of Scripture, the role of the Holy Spirit, and the active participation of the Christian community in evaluating issues.

Values in Literature

Imaginative literature has been described as "the most accurate index to human values, longings and anxieties that exists." Such literature not only enhances our understanding of values such as love or justice, but also allows us to clarify our own values and respectfully consider an alternative worldview with which we may not agree.[5] Folk literature in particular reveals fundamental beliefs about the nature of things.[6]

Cambodian folktales

A vast amount of Khmer literature has accumulated in the thirteen hundred years since the earliest Khmer inscriptions of the seventh century. This literature was inspired and influenced by Chinese, Hindu, Buddhist, Thai, and French sources.[7] Some elements of Cambodian folktales, such as *neak ta*, may predate the Christian era. These folktales entered Cambodia in parallel oral and written streams of transmission with considerable modification over time.[8] They were first published in the late nineteenth century from palm leaf manuscripts in monastery libraries.[9] There are two main

[3]Taylor 1990:36–7.
[4]Hiebert 1985:183–9.
[5]Ryken 1979:27, 76, 102,145.
[6]Hiebert 1985:175.
[7]Huffman and Proum 1977:1.
[8]Thierry 1985:34, 63.
[9]Davidson and Cordell 1993:253.

collections of Cambodian folktales: the collection of the Buddhist Institute and the *Gatiloke*. The Buddhist Institute collection consists of seven or nine volumes, while the *Gatiloke* is based on Buddhist teaching.

Most stories involve ordinary people in their life and work in villages, towns, and forests, giving insight into traditional and contemporary Cambodian society and morality.[10] Five universal themes have been identified in these stories: loss, estrangement, acquisition of magical powers, ordeal or combat, and rise to riches or royal status.[11] Several features of Theravada Buddhism have been identified in these stories.[12] The foolishness and greed of kings, officials, and old Hindu gods is contrasted with the kindness and compassion of ordinary people. The equality of women with men is depicted in tension with their inferior status under the old Brahmanic religion. Individual responsibility is highlighted by a lack of sympathy for foolish victims of trickery. Governed by karma, punishment and reward are inevitable, but not executed immediately. The Buddhist prohibition on killing is reinforced by stories where kind and intelligent animals outwit cruel and insensitive hunters.

Among the most popular stories are those of the Wise Rabbit. In one group of stories, the clever animal just manages to escape death, while in a second group of stories the Wise Rabbit is the Judge.[13] Justice is achieved in legal disputes between animals and humans, usually through innocent tricks or deception involving clever use of words. However, the rabbit is not consistently on the side of justice.

---

[10]Huffman and Proum 1977:4–5.

[11]Thierry 1985:218.

[12]Carrison 1987:15–16.

[13]There are similar stories in Laos and Vietnam and parallels with the mouse-deer (*Palanduk*) stories of the Malay (Davidson and Cordell 1993:245).

Five Cambodian Folktales

Aspects of mutual responsibility and trust in relationships are evident in the following story. A caterpillar, about to be eaten by a crow, poses four questions: what is the sweetest thing in the world; the most bitter; the most rotten; and the most sweet-smelling? The crow responds with the literal answers of honey, lemons, manure and jasmine. The caterpillar's life is spared when it gives the alternative responses of loving and sincere words, unjustified malicious words, an evil reputation, and a reputation for integrity and honesty.[14] Another story involving a deer, crow, and tortoise highlights the qualities of a good friend—willingness to help others and share resources, honest speech, treatment of others as equals.[15]

Motives for unjust decisions such as personal desire and greed, fear, hatred, and ignorance are found in the story of a tiger that has been poisoned by a snake but revived by a hermit.[16] The tiger threatens to eat the hermit, as it believes it has been woken from a restful sleep. Various animal judges are biased in ruling in favor of the tiger. The jackal and vulture both depend on the food left by the tiger, the ox is afraid of the tiger while the monkey and a forest spirit are seeking revenge for offenses other humans have committed. The final judge is the Wise Rabbit, who recognizes the bias of the first five judges and suggests that the initial scene be re-enacted. The same snake again bites the tiger, but this time in not revived by the hermit!

A poor man accidentally loses a borrowed axe head.[17] The rich owner, claiming it as a valuable family heirloom, refuses to accept even ten axe heads as repayment. Sadly, the poor man offers his son as a servant to the rich man. Happily, soon afterwards he finds the axe head and redeems his son. Later, the rich man's daughter asks for some delicious food that the poor man's wife is preparing.

---

[14]Buddhist Institute Collection Volume 1:23.
[15]Dik-Kem 1962:36–38 (bilingual Khmer and English text).
[16]Buddhist Institute Collection Volume 3:1.
[17]Buddhist Institute Collection Volume 3:46.

The rich man borrows an ordinary earthenware pot from the poor man to carry the food, but it is accidentally broken. The poor man appears heartbroken, claiming the pot was a family heirloom, and refusing to accept ten new pots as repayment! After an unfavorable initial judgment, the poor man appeals to the king who learns about the axe head. In advocating equal treatment, he orders the rich man to give his daughter as wife to the poor man's son!

The story of Mea Jurng, which contains four shorter stories, is well known.[18] In addition to justice, it extols the virtues of an intelligent woman. A jealous man exchanges his intelligent wife for the attractive but foolish wife of a poor man. Through her intelligence she gains the respect of her neighbors and obtains work at the palace for her new husband. On a hunting trip the king gallops deep into the forest. Only Mea Jurng, having been urged to train by his wife, is able to keep up with the king and is able to offer the king delicious food prepared by his wife. He overhears a forest-spirit's plot to kill the king and saves him on two occasions. That night he kills a huge serpent in the king's bedchamber, but wakes the queen while attempting to remove some blood from her breast. The angry king orders his immediate execution, but the four palace gatekeepers prevent the executioner from leaving with Mea Jurng. Each gatekeeper relates a separate story showing that the king is placing himself above the law in rashly judging without a proper trial. The next morning, during the trial, the king remembers Mea Jurng's previous service and the dead serpent is found under the king's bed. Mea Jurng is vindicated and promoted!

The Value of Wise Rabbits

I believe that these five selected folktales contain values that can be affirmed. Cambodian folktales can therefore provide excellent opportunities for reflection and clarification of values in many different settings. For example, in community development practice, a Cambodian community group could be encouraged to discuss values directly related to a particular development issue. Selected folktales

[18]Buddhist Institute Collection Volume 4:4.

could be introduced to stimulate this discussion. Reflection on biblical values could follow to allow comparisons and contrasts. A similar process could be used with new Christians facing difficult decisions in living out the values of the Kingdom of God in the Cambodian cultural context.

Because of my limited knowledge of Cambodian culture and religion, I believe that this process of reflection and clarification of values must be done by Cambodian Christians, guided by scripture and the Holy Spirit. However, in order to outline how these stories may be used in community development practice, I will make the following preliminary suggestions.

O'Leary and Nee[19] have identified six core values of development practice: empowerment, participation, justice, sustainability, equity, and role. These values may be compared with traditional Cambodian values such as respect for authority, status, obedience, order, conformity, merit, charity, harmony, and consensus. The five folktales sketched above contain elements of these traditional values, as well as some core development values.

The story of the caterpillar and crow could be used to stimulate small group discussion on roles and relationships in community development, since mutual respect and trust lie at the core of successful development. The story of the deer, crow, and tortoise could also be used to probe personal relationships, but expanded to involve community participation (helping others and sharing resources) and equity (treating others as equals). Similar values from the teachings of Jesus could be introduced to allow comparisons and contrasts.

The story of the tiger and the hermit could aid community discussions where people are struggling against an unjust decision from biased or corrupt judges. One example might be a dispute over land ownership, where a more powerful and wealthy person has obtained legal title to land through unjust methods. Persistence in

---

[19]O'Leary, Moira, and Meas Nee, *Learning for Transformation*. Krom Akphiwat Phum, Phnom Penh, October 2001: 45, 63.

seeking justice is evident in this story, a theme that parallels Jesus' parable of the persistent widow.[20]

The story of the poor man and the axehead also involves seeking justice in the presence of unjust oppression, but could also lead into a discussion of the courage shown by the poor man in confronting the rich man and persisting in his attempts to obtain justice—an example of empowerment. An interesting discussion might also be stimulated by considering how the poor man made effective use of the local but limited resources available to him—one earthenware cooking pot!

The story of Mea Jurng again deals with seeking justice when faced with an unjust decision made by a person with power. The role of the four gatekeepers in advocating for justice could lead to fruitful community discussions. The story could also be used to explore first the innovation and empowerment of the intelligent wife, and then more general gender issues. The limited local resources of the poor family are effectively mobilized to achieve results. The wife actively builds the capacity of her new husband, and he is immediately able to apply what he has learned with good effect. This story further could illustrate the action learning cycle employed in community development (action–reflection–learning–planning–action).

It is my hope that this article will stimulate and encourage Cambodian Christians to seek values within their own rich culture and to creatively apply these values to sharing the Good News.

---

[20]Luke 18:1–8.

References

CARRISON MD, 1987. *Cambodian Folk Stories: from the Gatiloke.* Charles E Tuttle.

DAVIDSON JHCS and CORDELL H, 1993. "The short stories of Cambodian popular tradition" in *The Short Story in South East Asia*, London, pp 37–61. Found in *Cambodian Linguistics, Literature and History: Collected Articles* by J Jacobs with D Smyth (ed). SOAS, University of London, pp. 243–54.

DIK-KEAM, 1962, *Cambodian Short Stories* (bilingual text, Khmer and English). [Publisher not known. Source—School of Oriental and African Studies Library, University of London.]

FLANNERY A (ed.), 1985. *Vatican Council II: The Conciliar and Post-Conciliar Documents.* Dominican Publications.

HIEBERT M, 1985. *Anthropological Insights for Missionaries.* Baker Book House.

HUFFMAN FC and PROUM IM, 1977. *Cambodian Literary Reader and Glossary.* Yale University Press.

INSTITUT BOUDDHIQUE, 1990. Collection of Cambodian Legends, Volumes 1–7. Ministry of Information reprint, Phnom Penh, Cambodia (Khmer language).

KING DW, 1978. "Christian ethics as moral ecology: towards the contextualization of ethics in a Southeast Asian culture," in *The South East Asia Journal of Theology*, 19:2:1978:26–37.

LAUSANNE COMMITTEE FOR WORLD EVANGELIZATION, 1975. *The Lausanne Covenant: an Exposition and Commentary by JRW Stott.* Lausanne Occasional Papers No. 3.

LAUSANNE COMMITTEE FOR WORLD EVANGELIZATION, 1980. *Thailand Report—Christian Witness to Buddhists*, Pattaya, Thailand, 16–27 June 1980. Lausanne Occasional Papers No. 15.

O'LEARY M and NEES M, 2001. *Learning for Transformation.* Krom Akphiwat Phum, Phnom Penh, Oct 2001.

RYKEN L, 1979. *Triumphs of the Imagination: Literature in Christian Perspective*. IVP.

TAYLOR M, 1990. *Good for the Poor: Christian Ethics and World Development*. Mowbray.

THIERRY S, 1985. *Le Cambodge des Contes*. Editions L'Harmattan, Paris.

សំណុំឯកឃ្មុំ ៤/១ (មករា ២០០៣): ៣៩-៥០

គុណតម្លៃរបស់សុភាទន្សាយ

ឌូក្លាស ហ្សូរ

សេចក្ដីផ្ដើម

ទេវសាស្ត្រទាំងអស់តែងតែពឹងផ្អែកលើការសង្កេតឲ្យយល់ ការត្រិះរិះពិចារណា និងការឆ្លើយតបទៅនឹងភស្តុតាងនៃស្នាព្រះហស្តរបស់ព្រះជាម្ចាស់នៅគ្រប់ទីកន្លែង និងគ្រប់ពេលវេលា សូម្បីតែនៅកន្លែងដែលមិនទាន់មាននរណាស្គាល់ព្រះយេស៊ូ ជាព្រះអម្ចាស់នៅឡើយក៏ដោយ ។ វិធីដោះស្រាយនេះត្រូវបានគណៈនិកាយធំៗទាំងអស់នៃក្រុមជំនុំគ្រីស្ទបរិស័ទទទួលគាំទ្រ ។[1] វប្បធម៌ទាំងអស់មានគុណតម្លៃអាចយក

អត្ថបទនេះដកស្រង់ចេញពីនិក្ខេបបទរបស់អ្នកនិព្វន្ធក្នុងឱកាសទទួលបរិញ្ញាបត្រ ខាងបេសកកម្មវិទ្យាពីសកលវិទ្យាល័យអូផិន ក្រោមចំណងជើងថា "សុភាទន្សាយ និងអាណាចក្រព្រះ" ដែលគាត់សរសេរឡើងក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៤ នៅមហាវិទ្យាល័យអលណេស្បិន នៅឯប្រទេសអង់គ្លេស ។

[1]កិច្ចព្រមព្រៀងនៅក្នុងក្រុង ឡូសាន បានគាំទ្រចំពោះវិធីសាស្ត្រគ្រួសត្រាយ ផ្លូវដែលប្រកបដោយការប្រើសេចក្ដីស្រមៃដើម្បីផ្សាយដំណឹងល្អឲ្យស៊ីនឹងទំនៀមទំលាប់ ។ នៅក្នុងការបន្ទាល់របស់គ្រីស្ទបរិស័ទចំពោះពុទ្ធសាសនិកជននោះ ក្រុមទាំងការប៉ុនប៉ងទាំងឡាយ គឺដើម្បីស្វែងរកការគួសបញ្ជាក់

មកឲ្យគេអះអាងផង និងយកមកបបួលគេឲ្យទទួលស្គាល់ផង ។ គ្រីស្ទបរិស័ទដែលកំពុងស្វះស្វែងចង់រស់នៅតាមគុណតម្លៃដែលបំផ្លាស់បំប្រែជីវិត អាចឆ្លើយតបទៅនឹងប្រព័ន្ធគុណតម្លៃផ្សេងៗដោយពាក្យនៃការ យល់ដឹង និងពាក្យពេញចិត្តក៏បាន ដោយពាក្យរិះគន់ និងទិតៀនក៏បាន និងដោយពាក្យនៃក្តីសង្ឃឹមថាមានការផ្លាស់ប្រែក៏បាន ។[២] ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយគ្រីស្ទបរិស័ទ ជាពិសេសចំពោះអ្នកទាំងឡាយដែលមកពីវប្បធម៌ផ្សេងពីកន្លែងដែលខ្លួនកំពុងបំរើការនោះ ត្រូវតែបញ្ជាក់ពីជំហររបស់ខ្លួនជាមុន និងព្រមឲ្យអ្នកដទៃសម្រេចពីគុណតម្លៃរបស់ខ្លួនគេផ្ទាល់[៣] ។

ដំណើរការនៃការសម្របឲ្យស្របទៅនឹងស្ថានការណ៍ គឺចាំបាច់ដែលត្រូវគិតគូរ ។ ការប្រាប់ជំនឿសាសនាពីរចូលគ្នានោះទទួលលទ្ធផលបានមកពីវិធីដោះស្រាយចំពោះគុណតម្លៃ ដែលមានស្រាប់នៅកន្លែងនោះ គេព្រមទទួលយកឬក៏មានប្រព័ន្ធគុណតម្លៃមកពីបរទេសត្រូវគេយកមកដាក់ជំនួសរួចទៅហើយ ។[៤] ការធ្វើឲ្យស៊ីនឹងស្ថានការណ៍ដ៏គួរឲ្យប្រុងប្រយត្ន័នេះ ត្រូវតែសង្កត់ធ្ងន់លើចំណុចសំខាន់របស់ព្រះគម្ពីរតួនាទីរបស់ព្រះវិញ្ញាណបរិសុទ្ធ និងការចូលរួមយ៉ាងសកម្មរបស់សហគមន៍គ្រីស្ទបរិស័ទក្នុងការវាយតម្លៃលើកិច្ចការនោះ ។

ពន្យល់នៅក្នុង ស្រុកណាមួយដើម្បីឲ្យគេយល់ពិសេចក្តីពិតផ្នែកទេវសាស្ត្រនោះ គឺបាន ទទួលនូវការលើកទឹកចិត្តឲ្យធ្វើ (LCWE *១៩៨០:៩,២៥*) *។* Ad Gentes *បានសុំឲ្យយើងបើកបង្ហាញដោយអំណរ និងដោយគោរពនូវគ្រាប់ពូជ ដែលបានលាក់ទុក នៅក្នុងចំណោមទំនៀមទំលាប់ទាំងឡាយ* (Flannery *១៩៧៥*) *។*

[2] King 1978:27

[3] Taylor 1990:36-7.

[4] Hiebert 1985:183-9.

អត្ថរសនៅក្នុងអក្សរសិល្ប៍

អក្សរសិល្ប៍ដែលប្រកបដោយឧបមេយ្យកថា ដែលគេពិពណ៌នាថា "ការចង្អុលបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ពីអត្ថរស (គុណតម្លៃ) របស់មនុស្ស ការប្រាថ្នាចង់បាន និងសេចក្ដីទុក្ខព្រួយទាំងពួងដែលកំពុងតែកើតមានឡើងនោះ"។ អក្សរសិល្ប៍បែបនោះមិនគ្រាន់តែផ្ដល់ឱកាសឲ្យយើងមានការយល់ដឹងពីអត្ថរសទាំងឡាយដូចជា សេចក្ដីស្រឡាញ់ ឬយុត្តិធម៌ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែអនុញ្ញាតឲ្យយើងបានបញ្ជាក់ពីគុណតម្លៃផ្ទាល់របស់យើង និង ពិចារណាដោយគោរពរាប់អានដល់គតិលោកផ្សេងទៀត ដែលយើងមិនអាចយល់ព្រមទទួលបាននោះ ។[៥] អក្សរសិល្ប៍រឿងព្រេងបង្ហាញជាពិសេសអំពីគ្រឹះនៃជំនឿទាំងឡាយស្ដីពីនិស្ស័យលក្ខណៈនៃរឿងរ៉ាវជាច្រើន។ [៦]

រឿងព្រេងខ្មែរ

រឿងព្រេងផ្នែកអក្សរសិល្ប៍ខ្មែរភាគច្រើនផុលផុសឡើងយ៉ាងខ្លាំងនៅក្នុងរយៈពេលមួយពាន់បីរយឆ្នាំ ដោយហេតុថាសិលាចារឹកខ្មែរដើមដំបូងគេនោះកើតមាននៅក្នុងសតវត្សរ៍ទី១៧ ។ អក្សរសិល្ប៍នេះមានសន្ទុះ និងទទួលឥទ្ធិពលពីប្រភពជនជាតចិន ហិណ្ឌូ ពុទ្ធសាសនិកជនថៃ និងបារាំង ។[៧] តួអង្គខ្លះនៅក្នុង រឿងព្រេងខ្មែរ ដូចជាតួអង្គអ្នកតាគឺមានពីមុនគ្រិស្ដសករាជមកម្ល៉េះ ។ រឿងព្រេងទាំងឡាយនេះបានហូរចូលមកក្នុងប្រទេសខ្មែរស្របគ្នាទាំងពីរ ទាំងការនិយាយផ្ទាល់មាត់ និងសំណេរឆ្លងកាត់ចូលមក ដែលមានការកែសម្រួលពីមួយ

[5] Ryken 1979:27, 76,102,145.
[6] Hiebert 1985:175.
[7] Huffman and Proum 1977:1
[8] Thierry 1985:34,63.

ជំនាន់ទៅមួយជំនាន់ ។[៨] អក្សរសិល្ប៍ទាំងនោះ គេបានបោះពុម្ពជាលើកដំបូងនៅចុងសតវត្សរ៍ទី១៩ ដោយដកស្រង់ចេញពីសាស្ត្រាស្លឹករិត ដែលមានតម្កល់ទុកនៅតាមបណ្ណាល័យនៅក្នុងវត្តអារាម ។[៩] មានប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរពីរសំខាន់ៗគឺ ប្រជុំរឿង ព្រេងផ្នែកពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត និងផ្នែកគតិលោក ។ ការប្រមូលចងក្រងប្រជុំរឿងព្រេងរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិតមានប្រាំពីរ ឬប្រាំបួនក្បាល រីឯផ្នែកគតិលោកវិញ គឺផ្អែកលើសេចក្ដីបង្រៀនផ្នែកពុទ្ធសាសនាវិញ ។

រឿងភាគច្រើនស្ដីពីជីវិតរស់នៅរបស់មនុស្សសាមញ្ញ និងការងាររបស់គេនៅតាមភូមិ តាមទីក្រុង និងនៅតាមដងព្រៃព្រឹក្សា ដែលផ្ដល់នូវការយល់ដឹងស៊ីជម្រៅទៅក្នុងទំនៀមទំលាប់នៃសង្គមខ្មែរពីបូរាណកាល និង សង្គមបច្ចុប្បន្ន ព្រមទាំងសីលធម៌រស់នៅរបស់ខ្មែរ ។[១០] ខ្លឹមសារនៃផ្ទៃរឿងជាសាកលប្រាំយ៉ាង ត្រូវបានគេលាតត្រដាងឲ្យឃើញនៅក្នុងរឿងព្រេងទាំងនោះគឺ: ការបាត់បង់ គ្មានភាពស្និទ្ធស្នាល ការទាមទារចង់បានអំណាចវេទមន្ត ការរងខ្លោចផ្សា ឬការតស៊ូស្និតស្នាញ និងការដែលកាន់តែមានស្ដុកស្ដម្ភឡើង ឬមានឋានៈខ្ពង់ខ្ពស់ ។[១១] លក្ខណៈពិសេសជាច្រើននៃជំនឿពុទ្ធសាសនាផ្នែកមហាយាន គឺគេបានប្រទះឃើញនៅក្នុងរឿងព្រេងទាំងនេះ ។[១២] អំពើល្ងង់ខ្លៅ និងអំពើលោភលន់របស់ពួកស្ដេចមន្ត្រី និងព្រះរបស់ពួកហិណ្ឌូពីបុរាណនោះគឺផ្ទុយគ្នាស្រឡះពីទឹកចិត្តសប្បុរស និងសេចក្ដីមេត្តាករុណារបស់ជនសាមញ្ញ ។ សមភាពរវាងស្ត្រីនិងបុរសនោះ បង្ហាញឲ្យឃើញមានភាពតានតឹង ដោយព្រោះតែឧត្តម

....

[9] Davidson and Cordell 1993:253.
[10] Huffman and Proum 1977:4-5
[11] Thierry 1985:218
[12] Carrison 1987:15-16

ភាពរបស់បុរសដែលយកគំរូតាមព្រហ្មញ្ញសាសនាពីបុរាណកាលនោះឯង ។ ការទទួលខុសត្រូវរបស់បុគ្គលម្នាក់គឺបញ្ជាក់ឲ្យឃើញច្បាស់ដោយការខ្វះនូវការអាណិតអាសូរដល់ជនរងគ្រោះឆោតល្ងង់ព្រោះ តែអំពើបោកបញ្ឆោត ។ ផលកម្មជាអ្នកសំរេចដាក់ទណ្ឌកម្ម និងផ្តល់រង្វាន់នោះគឺជាការដែលមិនអាចគេចផុត ប៉ុន្តែស៊ីពេលយូរបន្តិច ។ នៅក្នុងសាច់រឿងទាំងនោះអំពើកាប់សម្លាប់គឺជាការហាមប្រាមរបស់លទ្ធិពុទ្ធនិយម ដែលពួកសត្វស្លូតៗ និងមានប្រាជ្ញាត្រូវគេប្រហារយ៉ាងឃោរឃៅ ហើយរឿងនោះក៏ចែងពីព្រានព្រៃដែលមិនរវៀសរវៃដែរ ។

នៅក្នុងចំណោមរឿងដែលពេញនិយមបំផុតនោះគឺរឿងសុភាទន្សាយ ។ មានរឿងមួយក្រុមនិយាយពីសត្វដែលវៃឆ្លាតខំគេចវេះពីសេចក្តីស្លាប់តែប៉ុណ្ណោះ ឯរឿងក្រុមទីពីរនេះដែលចែងពីសុភាទន្សាយវិញគឺស្តែងចេញពីទេពកោសល្យនៃការកាត់ក្តី ។[១៣] យុត្តិធម៌ សម្រេចនៅក្នុងជម្លោះផ្អែកផ្លូវច្បាប់រវាងមនុស្ស និងសត្វ ដែលតាមធម្មតាបានមកពីល្បិចចាក់បណ្តោយ ឬការបញ្ឆោតប្រកបដោយភាពវៃឆ្លាតនៃការប្រើពាក្យសំដី ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយទន្សាយមិនបានឈរលើជំហរយុត្តិធម៌រហូតនោះឡើយ ។

រឿងព្រេងខ្មែរប្រាំយ៉ាង

បង្ហាញពីទិដ្ឋភាពនៃការទទួលខុសត្រូវទៅវិញទៅមក និងការទុកចិត្តគ្នាចំពោះទំនាក់ទំនងយ៉ាងល្អនោះមានបង្ហាញនៅក្នុងសាច់រឿងដូចតទៅនេះ ។ សត្វដង្កូវ ត្រូវសត្វក្អែកបំរុងនឹងចឹកស៊ីនោះ បង្កប់នូវ

---

[13] There are similar stories in Laos and Vietnam and parallels with the mouse-deer (*Palanduk*) stories in of the Malay (Davidson and Cordell 1993:245).

សំណួរបួនដែលពិបាកឆ្លើយនោះគឺៈ តើអ្វីដែលជារបស់ផ្អែមជាងគេបំផុត ជូរបំផុត ស្អុយបំផុត និងក្រអូបបំផុតនៅក្នុងលោក? សត្វក្អែកឆ្លើយមកវិញតាមន័យត្រង់ថា៖ ផ្អែមជាងគេគឺទឹកឃ្មុំ ជូរជាងគេគឺក្រូចឆ្មារ ស្អុយជាងគេគឺលាមក ហើយក្រអូបជាគេគឺផ្កាម្លិះ ។ ជីវិតរបស់សត្វដង្កូវនោះបានរួចខ្លួន ដោយព្រោះក្អែកឆ្លើយមិនត្រូវ ដង្កូវក៏ផ្តល់ចម្លើយតាមបែបត្រឹមត្រូវថា សេចក្តីស្រឡាញ់ និងភក្តីភាពជាអ្វីដែលផ្អែមបំផុត ពាក្យសំដីព្យាបាទជាអ្វីដែលជូរបំផុត កេរ្តិ៍ឈ្មោះអាក្រក់ជាអ្វីដែលស្អុយបំផុត ហើយកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្អស្មោះត្រង់និងថ្លៃថ្នូរនោះហើយជា អ្វីដែលក្រអូបបំផុតនោះ ។[១៤] មានរឿងមួយទៀតដែលទាក់ទងទៅនឹង សត្វក្តាន់ សត្វក្អែក និងអណ្តើក ដែលបង្ហាញពីគុណសម្បត្តិនៃកល្យាណមិត្ត ដែលស្ម័គ្រចិត្តព្រមជួយគ្នាទៅវិញទៅមក និងចេះចែករំលែកធនធានជាមួយគ្នា និយាយស្មោះត្រង់ ប្រព្រឹត្តនឹងគ្នាទៅវិញទៅមក ដោយចាត់ទុកថាមានតម្លៃស្មើគ្នា ។[១៥]

មូលហេតុដែលបណ្តាលឲ្យមានការសម្រេចចិត្តមិនយុត្តិធម៌បែបនេះគឺមកពីសេចក្តីប៉ងប្រាថ្នាផ្ទាល់ខ្លួន ចិត្តលោភលន់ ចិត្តភ័យខ្លាច ចិត្តសំអប់ និងចិត្តមិនអើពើដែលយើងប្រទះឃើញនៅក្នុងរឿងសត្វខ្លាដែលត្រូវពស់វែកចឹកស្លាប់ស្តូកស្តឹង តែបានតាឥសីមកប្រោសឲ្យរស់ឡើងវិញ ។ [១៦] ពេលនោះសត្វខ្លាកំណាចនោះបានគំរាមចង់ស៊ីតាឥសីនោះវិញ ដោយចោទថាគេកំពុងដេកលក់ស្រួល ស្រាប់តែតាឥសីទៅដាស់ឲ្យភ្ញាក់ ។ ទំនាស់បានកើតឡើងរួចភាគីទាំងសងខាងទៅប្តឹងសត្វដំរីទៀតឲ្យជួយកាត់ក្តី ។ សត្វដំរីបានកាត់ក្តីហាក់ដូចជាកាន់ជើងសត្វខ្លា

[14] *វិជ្ជាស្ថានពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត ប្រជុំរឿងព្រេងភាគ ១:២៣*

[15] Dik-Kem 1962:36-38 *(អត្ថបទសិក្សាភាសាខ្មែរអង់គ្លេស)*

[16] *វិជ្ជាស្ថានពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត ប្រជុំរឿងព្រេងភាគ ៣:១*

ព្រោះសត្វ ទាំងនោះដូចជាត្មាតជាដើមរស់នៅពឹងអាស្រ័យលើចំណីដែលសល់ពីខ្លា ។ គោមិនហ៊ានកាត់ក្តីឲ្យត្រូវទេ ព្រោះខ្លាចខ្លា ចំណែកឯស្វា និងអារុក្ខអារក្សថែរក្សាព្រៃកំពុងរកឱកាសសងសឹកនឹងមនុស្ស ទើបកាត់ក្តីកាន់ជើងខ្លា ។ ចៅក្រមកាត់ក្តីក្រោយគេនេះ គឺជាសុភាទន្សាយដែលជាអ្នកមើលឃើញ ពីភាពលំអៀងរបស់ពួកចៅក្រមទាំង៥នាក់ខាងដើម ហើយសុភាទន្សាយក៏បានស្នើថា ដើម្បីឲ្យមានភាពយុត្តិធម៌នោះ ចូរឲ្យធ្វើសកម្មភាពនោះសាឡើងវិញ គឺឲ្យខ្លាទៅដេកនៅមាត់រូងពស់វែកដូចមុន ។ ពេលពស់ចឹកខ្លាងាប់ម្តងទៀត គាត់សីមិនបានប្រោសខ្លាឲ្យរស់ឡើងវិញដូចមុនទេ!

មាណពកំសត់ក្រីក្រម្នាក់បានខ្ចីពូថៅគេទៅកាប់ឈើ ដោយចៃដន្យផ្លែពូថៅនោះក៏របូតធ្លាក់បាត់ទៅ ។ [១៧] អ្នកមានដែលជាម្ចាស់ផ្លែពូថៅនោះបានអះអាងថា នេះជាផ្លែពូថៅកេរ្តិ៍ដ៏មានតម្លៃនៅក្នុងគ្រួសាររបស់គេ ទោះបើត្រូវសងផ្លែពូថៅប្រាំពីរក៏ដោយក៏គេមិនព្រមទទួលដែរ។ គួរឲ្យអាសូរដល់បុរសកំសត់ដោយមិនអាចរកផ្លែពូថៅនោះសងគេបាន ក៏បានយកកូនប្រុសរបស់ខ្លួនឲ្យទៅស៊ីឈ្នួលបុរស អ្នកមានម្នាក់នោះ ។ មិនយូរប៉ុន្មានបុរសកំសត់បានរកផ្លែពូថៅនោះឃើញវិញ គាត់មានសេចក្តីអំណរខ្លាំងណាស់ គាត់ក៏បានទៅលោះកូនរបស់គាត់ពីអ្នកមាននោះវិញ ។ លុះចំណោរតមក កូនស្រីរបស់បុរសដែលជាសេដ្ឋី នោះចង់បានសម្លឆ្ងាញ់ដែលប្រពន្ធរបស់បុរសអ្នកក្រនោះធ្វើ ។ ដើម្បីឲ្យបានតម្រូវចិត្តកូនស្រីលោកសេដ្ឋីក៏ទៅខ្ចីឆ្នាំងដីរបស់បុរសអ្នកក្រ ដើម្បីមករៀបចំម្ហូបចំណីឲ្យកូនស្រី តែទេសកាលអ្វីឆ្នាំងដីក៏ត្រូវបែកខ្ទេចអស់ទៅ ។ បុរសក្រីក្រនោះពិបាកចិត្តយ៉ាងខ្លាំង ហើយបានអះអាងថា ឆ្នាំងដីនោះជាកេរ្តិ៍មត៌ករបស់

[17] *វិជ្ជាស្ថានពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត ប្រជុំរឿងព្រេងភាគ ៧:៤៦*

គ្រួសារ ទោះបើត្រូវសងឆ្លាំងដីថ្មី១០ក៏មិនព្រមទទួលយកដែរ! បន្ទាប់ពីបានទទួលការកាត់ក្ដីដែលមិនប្រកបដោយយុត្តិធម៌មក បុរសអ្នកក្រក៏ទូលអង្វរដល់ស្ដេចដើម្បីជួយរកយុត្តិធម៌ឲ្យ ព្រោះស្ដេចធ្លាប់កាត់ក្ដីឲ្យកាលពីរឿងក្ដីផ្លែពួថៅ ។ ដើម្បីផ្ដល់នូវភាពយុត្តិធម៌ ព្រះរាជាក៏បញ្ជាឲ្យអ្នកមានលើកកូនស្រីរបស់ខ្លួនឲ្យធ្វើជាប្រពន្ធកូនប្រុសរបស់បុរសអ្នកក្រ!

រឿង មាឃើង មានរឿងខ្លីៗបួនភាគដែលគេពេញនិយម ។[១៨] រឿងនេះបញ្ជាក់បន្ថែមលើសេចក្ដីយុត្តិធម៌ រឿងនេះលើកតម្កើងគុណធម៌របស់ស្ត្រីម្នាក់ដែលមានប្រាជ្ញាគឺជាស្ត្រីគ្រប់លក្ខណ៍ ។ បុរសដែលច្រណែននឹងគេបានសុំប្ដូរប្រពន្ធរបស់ខ្លួនជាមួយនឹងស្រីស្រស់ស្អាត តែឥតមានប្រាជ្ញាដែលជាប្រពន្ធរបស់បុរសក្រីក្រ ។ តាមរយៈនៃការឆ្លាតវៃរបស់នាង អ្នកជិតខាងរបស់នាងគោរពរាប់អាននាងជាទីបំផុត ហើយដោយសារតែនាងទើបប្ដីថ្មីរបស់នាងបានការងារធ្វើនៅឯរាជវាំង ។ នៅពេលដែលស្ដេចចេញបរបាញ់សត្វដោយជិះសេះចូលទៅក្នុងព្រៃជ្រៅនោះ មានតែមាឃើងទេដែលអាចទៅទាន់ស្ដេច និងថ្វាយការបំរើដល់ស្ដេចដោយព្រោះតែគាត់បានប្រពន្ធដែលចេះជួយផ្ដល់គំនិតឲ្យគាត់ទើបគាត់អាចរៀបចំធ្វើម្ហូបថ្វាយស្ដេចសោយបាន ។ គាត់បានឮអារុក្ខអារក្សថែរក្សាព្រៃរៀបចំគម្រោងធ្វើឃាតដល់ស្ដេច ហើយគាត់បានព្យាយាមជួយសង្គ្រោះស្ដេចបានពីរលើក ។ នៅពេលយប់មួយនោះ គាត់បានសម្លាប់សត្វពស់មួយយ៉ាងធំ នៅក្នុងកន្លែងដែលស្ដេចផ្ទំ ប៉ុន្តែគាត់បានធ្វើឲ្យមហេសីស្ដេចភ្ញាក់ ដោយគាត់កំពុងតែព្យាយាមជូតស្នាមឈាមដែលប្រឡាក់នៅលើដើមទ្រូងរបស់ព្រះនាង ។ ពេលនោះស្ដេចក្រេវក្រោធយ៉ាងខ្លាំង ហើយបានបញ្ជាឲ្យគេយកគាត់ទៅប្រហារជីវិតភ្លាម ប៉ុន្តែដោយសារអ្នកឆ្មាំវាំងបួននាក់បានជួយរំដោះមាឃើងឲ្យរួចពីកណ្ដាប់

---

[18] វិជ្ជាស្ថានពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត ប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរ ភាគ ៤:៤

ដៃពេជ្ឈឃាត ដោយពន្យារដំណើរមិនឲ្យពួកគេចេញពីវាំងជាមួយនឹងមាឃើងឡើយ ។ ពួកអ្នកនាំវាំងនិយាយពីរឿងផ្សេង ដោយមានបំណងចង់បង្ហាញថា ស្ដេចបានធ្វើការសម្រេចព្រះហឫទ័យកាត់ទោសដោយមិនបានពឹងផ្អែកលើច្បាប់ឡើយ ។ នៅពេលព្រឹកឡើង នៅក្នុងពេលធ្វើសវនាការ ស្ដេចនឹកចាំការបំរើដ៏ល្អរបស់មាឃើងពីមុនៗ ហើយបានប្រទះឃើញខ្មោចសត្វពស់នៅក្រោមគ្រែរបស់ខ្លួន ។ ស្ដេចបានកោតសរសើរមាឃើង និងប្រទានមុខតំណែងខ្ពង់ខ្ពស់ដល់គាត់ថែមទៀត!

គុណតម្លៃរបស់សុភាសិត

ខ្ញុំជឿថារឿងព្រេងទាំងប្រាំនេះមានបង្កប់នូវគុណតម្លៃដែលគួរឲ្យយើងកត់សំគាល់ ។ ហេតុដូច្នេះហើយប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរអាចផ្ដល់នូវឱកាសដ៏ល្អសំរាប់ការត្រិះរិះពិចារណា និងការបញ្ជាក់ឲ្យបានច្បាស់ពីគុណតម្លៃនៃទំនៀមទម្លាប់ជាច្រើន ។ ឧទាហរណ៍នៅក្នុងទម្លាប់នៃការអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងសហគមន៍ គឺសហគមន៍ខ្មែរត្រូវតែលើកទឹកចិត្តឲ្យធ្វើការពិភាក្សាពីគុណតម្លៃត្រង់ៗតែម្ដង ដែលទាក់ទងទៅនឹងកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ ។ យើងអាចជ្រើសយករឿងព្រេងទាំងឡាយនេះមកបំផុសគំនិតនៅពេលពិភាក្សា ។ បន្ទាប់ពីនោះមក គឺយើងលើកយកគុណតម្លៃរបស់ព្រះគម្ពីរយកមកពិភាក្សាតាមក្រោយ ដើម្បីឲ្យយើងអាចធ្វើការប្រៀបធៀប និងមើលពីភាពផ្ទុយគ្នារវាងគុណតម្លៃរបស់រឿងព្រេងទាំងនោះ ។ យើងអាចប្រើវិធីរបៀបនេះដែរ សំរាប់អ្នកជឿថ្មីដែលកំពុងជួបប្រទះនូវការលំបាកចំពោះការសម្រេចចិត្តរស់នៅក្រៅរង្វង់នៃគុណតម្លៃរបស់អាណាចក្រព្រះដើម្បីឲ្យស៊ីនឹងស្ថានភាពវប្បធម៌របស់ខ្មែរនោះ ។

ដោយសារតែចំណេះដឹងរបស់ខ្ញុំចំពោះវប្បធម៌ និងជំនឿសាសនារបស់ខ្មែរនៅមានដែនកំណត់ ខ្ញុំជឿថាដំណើរការសញ្ជឹងគិត

និងប្រកាសយ៉ាងច្បាស់ពីគុណតម្លៃនេះ ·គ្រីស្តបរិស័ទខ្មែរត្រូវតែធ្វើការបកស្រាយដោយយកព្រះគម្ពីរជាគោល និងពឹងអាងលើអំណាចនៃព្រះវិញ្ញាណបរិសុទ្ធ ដើម្បីឲ្យព្រះអង្គដឹកនាំ ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ដើម្បីលើកយកគោលសំខាន់ៗនៃសាច់រឿងទាំងនេះមកប្រើនូវក្នុងការអនុវត្តន៍ក្នុងកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍នោះ ខ្ញុំសូមស្នើចំណុចសំខាន់ៗដូចតទៅ ។

អូ លារី និង នី[១៩] បានបង្ហាញឲ្យឃើញពីចំណុចសំខាន់ ៦ចំណុចនៃគុណតម្លៃនៅក្នុងទម្លាប់នៃការអភិវឌ្ឍន៍ គឺៈ ការផ្តល់អំណាច ការចូលរួមយុត្តិធម៌ និរន្តភាព សមភាព និងតួនាទី ។ គុណតម្លៃទាំងនេះអាចប្រៀបធៀបជាមួយនឹងគុណតម្លៃនៃទំនៀមទម្លាប់របស់ខ្មែរ ដូចជាការគោរពដល់អាជ្ញាធរ ការគោរពឋានៈ ស្តាប់បង្គាប់ បញ្ជា ការយកតម្រាប់តាម សន្សំកុសល ចិត្តសប្បុរស ការចុះសម្រុងនឹងគ្នា និងមតិភាគច្រើន ។ រឿងព្រេងទាំងប្រាំយ៉ាងនេះ បង្ហាញពីគុណតម្លៃទាំងប៉ុន្មាន ខាងលើដែលជាគុណតម្លៃនៃទំនៀមទម្លាប់ ក៏ដូចជាគុណតម្លៃនៃការអភិវឌ្ឍន៍នោះដែរ ។

រឿងដង្កូវ និងក្អែក អាចយកទៅប្រើក្នុងការពិភាក្សាជាក្រុមតូច ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងពីតួនាទី និងទំនាក់ទំនងក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ ដោយហេតុថាការគោរពគ្នាទៅវិញទៅមក និងចំណងនៃការទុកចិត្តគ្នានោះអាចធ្វើឲ្យការអភិវឌ្ឍន៍ទទួលបានជោគជ័យ ។ រឿង ក្តាន់ ក្អែក និងអណ្តើក អាចយកទៅប្រើដើម្បីស្ទង់មើលពីទំនាក់ទំនងផ្ទាល់ខ្លួន តែយើងអាចពង្រីកទៅដល់ការចូលរួមរបស់សហគមន៍ (ដែលគេចេះចែករំលែកធនធានគ្នាទៅវិញទៅមក) និងសមភាព (ដោយការចេះឲ្យតម្លៃគ្នាទៅវិញទៅមក) ។ សេចក្តីបង្រៀនរបស់ព្រះយេស៊ូក៏មានគុណតម្លៃស្រដៀងគ្នានេះ

---

[19] O' Leary, Moira , and Meas Nee, Learning for Transformation. Krom Akphiwat Phum, Phnom Penh, October 2001: 45,63 .

ដែរ ដែលយើងអាចលើកមកធ្វើការប្រៀបធៀប និងមើលពីភាពផ្ទុយគ្នានោះ ។

រឿងខ្លា និងតាឥសី អាចយកមកបន្ថែមនៅក្នុងការពិភាក្សានៅក្នុងសហគមន៍ នៅពេលដែលប្រជាជនជួបប្រទះនូវការសម្រេចចិត្តណាមួយដែលមានភាពលំអៀង ដែលមិនយុត្តិធម៌ ឬដោយសារចៅក្រមពុករលួយ ។ ដោយលើកឧទាហរណ៍ពីរឿងទំនាស់ដីធ្លីណាមួយមកពិភាក្សា ដែលអ្នកមានទ្រព្យសម្បត្តិ និងអ្នកមានអំណាចអាចទទួលយកដីធ្លីនោះនៅក្រោមរូបភាពស្របច្បាប់ណាមួយ ដែលបណ្ដាលមកពីការសម្រេចក្ដីដោយអំពើអយុត្តិធម៌នោះ ។ ការព្យាយាមមិនចុះញ៉មដើម្បីរកយុត្តិធម៌នៅក្នុងសាច់រឿងនោះបានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ ដែលមានភាពស្រដៀងគ្នាទៅនឹងរឿងប្រៀបប្រដូចរបស់ព្រះយេស៊ូ ស្ដីពីការខំព្យាយាមរបស់ស្ត្រីមេម៉ាយ ។[20]

រឿងរបស់បុរសអ្នកក្រនិងផ្លែពូថៅ ក៏បង្ហាញពីភាពតស៊ូព្យាយាមរកយុត្តិធម៌ក្រោមការសង្កត់សង្កិនដ៏អយុត្តិធម៌ពីសំណាក់អ្នកកាត់ក្ដីមិនត្រឹមត្រូវ ប៉ុន្តែយើងនាំនូវការពិភាក្សាស្ដីពីគំរូនៃសេចក្ដីក្លាហានរបស់បុរសអ្នកក្រដែលហ៊ានប្រឈមមុខជាមួយនឹងអ្នកមាន ហើយថែមទាំងតស៊ូព្យាយាមមិនរាថយ រហូតដល់បានទទួលនូវភាពយុត្តិធម៌ នេះជាគំរូដែលប្រកបដោយអំណាចខ្លាំងក្លាមែន ។ ការពិភាក្សាដែលគួរឲ្យចាប់អារម្មណ៍នេះអាចជួយជំរុញឲ្យមានការពិចារណាពីរបៀប ដែលបុរសអ្នកក្រនោះប្រើរបស់នៅក្នុងស្រុក ដែលជាធនធានតែមួយរបស់គាត់នោះដោយប្រើមានប្រសិទ្ធភាពនោះ គឺជាឆ្លាំងដី!

រឿងមាយើង ទាក់ទងទៅនឹងសេចក្ដីយុត្តិធម៌ គឺពេលដែលជួបប្រទះនូវការសម្រេចចិត្តណាមួយរបស់អ្នកមានអំណាច ដែលមិន

[20] Luke 18:1-8

យុត្តិធម៌នោះ ។ តួនាទីឆ្មាំយាមទ្វារវាំងទាំងបួននាក់នោះគឺជាគំរូសំរាប់ការទាមទាររកយុត្តិធម៌ឲ្យអ្នកដទៃ ដែលយើងអាចលើកមកពិភាក្សា ដែលប្រកបដោយផលផ្លែនៅក្នុងសហគមន៍ ។ រឿងនេះអាចប្រើដើម្បីរកគំនិតថ្មី និងកម្លាំងនៃប្រាជ្ញារបស់ប្រពន្ធ ហើយការនោះអាចលើកឡើងពីចំណុចទូទៅទាក់ទងទៅនឹងភេទទាំងពីរ ។ ធនធានដ៏តិចតួចរបស់គ្រួសារក្រីក្រអាចជួយជំរុញឲ្យមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការសម្រេចបានលទ្ធផលយ៉ាងប្រសើរ ។ ប្រពន្ធជាអ្នកជួយលើកស្ទួយសមត្ថភាពប្តីរបស់នាង ហើយប្តីអាចយកទៅប្រើភ្លាមនូវអ្វី ដែលគាត់រៀនបានពីប្រពន្ធរបស់គាត់យ៉ាងមានលទ្ធផលល្អ ។ រឿងនេះទៅមុខទៀត អាចគូសបញ្ជាក់ពីសកម្មភាពវិវត្តរបស់ការរៀនដែលគេប្រើនៅក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ (សកម្មភាព-គិតពិចារណា-រៀន-រៀបផែនការ-បញ្ចេញសកម្មភាព) ។

ខ្ញុំសង្ឃឹមថា អត្ថបទនេះនឹងជួយជំរុញ ហើយលើកទឹកចិត្តដល់គ្រីស្តបរិស័ទខ្មែរ ដើម្បីឲ្យស្វែងរកមើលគុណតម្លៃ ដែលមាននៅក្នុងវប្បធម៌ដ៏សំបូរបែបរបស់ខ្លួន និងច្នៃប្រឌិតគុណតម្លៃទាំងនោះយកទៅប្រើក្នុងការផ្សាយដំណឹងល្អ ។